

Událost jako model myšlenkový

Chceme se zabývat „událostí“ jakožto myšlenkovým modelem (tak jako se zabýváme myšlenkovým modelem, když uvažujeme o „trojúhelníku“). Na první pohled vidíme, že tu jsou některé základní rozdíly: zatímco „trojúhelník“ má jen vlastnosti rovinného útvaru, ale nemá časový rozměr (což znamená, že se neproměňuje v čase), „událost“ v našem pojetí je vybavena nejen třírozměrným „tělem“, a také určitým trváním v čase, ale ještě víc než to: je děním v čase (přesněji je časováním, neboť sama „časuje“, „časí“, tj. svůj „čas“ aktivně vykonává). Zatímco mluvit u trojúhelníku o vzniku nebo zániku, událost má svůj počátek v čase, a také svůj konec v čase. A zatímco můžeme u myšlenkového modelu trojúhelníku přikonstruovat třeba příslušnou jeho vnitřní nebo zase vnější kružnici bez ohledu na pořadí, v jakém to učiníme, u události musíme rozlišovat, co se stane (může nebo má stát) dříve a co později (rozumí se v rámci jejího průběhu). U trojúhelníku nemá smysl se tázat na jeho celkovost, zatímco u události je velmi důležité, je-li celá nebo zda se z nějakých důvodů soustřeďujeme jen na nějakou její část. Událost také není jen sérií jednotlivých fází (momentů, „jsoucností“), které pouze následují po sobě v daném pořadí, ale udržuje své fáze pohromadě v jednotě (integritě), zachovávající jeden celkový událostní děj, a to prostřednictvím „nitra“ či „niternosti“ (jak své, tak jejich). Je tedy zřejmé, že „pojmem“ (rozumí se pojem pojímající, tedy součást aktivního myšlení, myšlenkového aktu) geometrického útvaru je sice velmi obecný, takže zahrnuje všechny myslitelné (a myšlené) geometrické útvary, čímž se podobá „pojmu“ (pojímajícímu) událost, který zahrnuje všechny možné i skutečné události (vymezit je ovšem stejně budeme muset, neboť budeme muset rozeznávat události „pravé“ od událostí „nepravých“), nicméně že sám způsob pojímání událostí se pronikavě liší od pojímání událostí. Proto si budeme muset dávat obzvláštní pozor, abychom události nepovažovali za „věci“ a tak je nepřipodobňovali geometrickým obrazcům (ani abychom obojí nezaměňovali, byť jen vlivem nepozornosti).

(Písek, 160417-6.)